

Școala Noastră

Cuprinsul:

Preocupări:

Ioan Știrbu: Gazeta învățătorilor.

Chestiuni didactice:

Victoria Luca: Metodica scris-cetitului.

Lazăr Cosma: Lecție practică.

Sălajul:

Gh. Sabo: Monografia școlii primare de stat din comuna Gâlgău.

Pagini de literatură:

Gh. Popoviciu: Cununa care sângerează.

Revista Revistelor.

Nae Ionescu: Dumineca.

Note și observări:

I. Mango: Câteva greșeli.

Iluțiu Vasile: Două aspecte.

Administrația școlară:

D. Mărgineanu: Examenele particulare de curs primar.

Stiri:

Redacționale, Examen, Necrolog, Timbrarea cererilor, Gospodărie pentru stat, Locuințe pentru funcționari, Fonofilmul, Diferite cifre.

Partea oficială:

I. Revizoratul școlar al jud. Sălaj;

II. Comitetul școlar județean.

ȘCOALA NOASTRĂ

REVISTĂ PEDAGOGICĂ-CULTURALĂ,

organ oficial al revizoratului școlar, al comitetului școlar
județean și al asociației învățătorilor din județul Sălaj.

Director: Ioan Mango.

Redactor: L. Ghergariu.

Preocupări.

Gazeta învățătorilor.

În urma marilor progrese moderne obținute de omenire pe toate căile, par'că fiecare societate, fiecare corporație și chiar individ. simte un îmbold care îl îndeamnă și pe el la muncă, să facă ceva mai mult decât antecesorii săi, contribuind la desăvârșirea lucrurilor. Aceasta e și natural, deoarece instinctiv omul râvnește să facă ceva mai perfect de cum a găsit și trebuie să facă așa! Căci în caz contrar în loc să progreseze regresează. Tagma noastră, care are cea mai sfântă menire și cea mai mare răspundere în fața lui Dumnezeu și a oamenilor pentru opera ce o îndeplinește, e menită încă să sufere neajaturile începutului. Dar cu toate acestea, deși lipsită de mijloace de câștig și nesocotită de multe ori de cei sus puși, aceasă tagmă nu se dă înapoi. Din contră, ea muncește mai dârz și mai înfocat pentru a arăta lumii, că e vrednică să i-se zică: *luminătoarea poporului.*

Muncește pe toate căile și în plus caută toate mijloacele legale pentru promovarea ei. Nici un individ din aceasă tagmă nu se gândește numai la el, ci la întreagă corporația; pentru că atunci când corporației îi merge bine, nici individului nu se poate să-i meargă rău.

Unul din mijloacele legale de muncă și de revendicarea drepturilor unei tagme este presa. În jurul ace-

steia și cu titlul de mai sus, dela un timp s'au început o serie de discuții în coloanele revistei „Școala Noastră“. Bazat pe cele de mai sus, vreau să mi spun și eu părerea. Autorii titlului „Gazeta învățătorilor“ cer înființarea unei gazete săptămânale a învățătorilor din județul Sălaj. Ar fi bună, nimic de zis; dar mai întâiu să ne oprim un moment pentru a judeca lucrurile cu temei, ca să vedem dacă nu am găsi un remediu, pentru a nu produce lucruri numai cantitative, ci mai mult calitative. Admitem cazul că ar începe să apară gazeta amintită; sunt sigur că îndată după apariție, membrii corpului didactic primar din județ s'ar descentraliza, împărțindu-se în două părți. Una în jurul revistei, alta în jurul gazetei, născându-se astfel o mulțime de polemici fără nici un rost.

În al doilea rând, ne plângem cu toții că suntem lipsiți de mijloace materiale, că leafa e o mizerie — ceea-ce e foarte just, căci un sergent reangajat, cu 4 clase primare are o leafă superioară unui învățător începător și în plus mai are și haine dela țară. Iar meseria lui e să injure și să palmuiască pe bieții soldați, educați de noi, distrugându-le caracterele și sufletele. Cu toate acestea cum am mai spus, are leafa mai mare decât a bietului învățător începător. Astfel stând lucrul, la ce să mai pui pe acel învățător să-ți mai plătească și o gazetă, care cu siguranță e suplinită de revista ce o avem.

Să nu uităm, că de 3 ani de zile avem cu numele: Banca învățătorilor sălajeni, Căminul fiilor de învăț., Cooperativa etc. dar de fapt nu s'a realizat aproape nimic. Atunci de ce să începem al patrulea lucru, când din trei proiectate nu s'a realizat nici unul. Oii vremunii dintre noi — să zică lumea că am fost martiri pentru cauză și n'am fost înțeleși de gloată. Cum să fim înțeleși, dacă nu ne înțelegem întâiu între noi? Ceea ce facem, să facem în legătură cu toți, să discutăm temeinic toate mijloacele, cari duc la scop și numai apoi să începem un lucru.

Eu cred că ar fi bine să se treacă în programul

ședinței secției și punctul de mai sus. Atunci fiecare va avea posibilitatea să-și dea părerea cum crede că e mai bine. Sau se poate discuta în ședințele cercurilor culturale și rezultatele centralizate să fie date publicității în revista oficială și numai apoi să se porceadă la muncă; pentruca să nu ajungem de răs la conlocuitorii noștri, prin încetarea de a apărea într'o bună zi gazeta.

De-ocamdată centralizându-ne în jurul revistei, vom putea ajunge la țel. Revista „Școala Noastră“ e o mândrie pentru unul fiecare din noi: Eternizându-se în ea datele mai de seamă din viața noastră, ne vom putea face mai bine cunoscuți unul de altul!

Ea ne primește cu brațele deschise pe toți. Putem arăta prin ea ori ce nedreptate — bineînțeles justificată — ce vedem că ni-se face; dar să nu uităm, că nu poate permite necuviințe. Ea ne arată deopotrivă și greșelile și calitățile, fără parțialitate.

Poate că unii vom avea pretenția ca revista să ne publice ideile noastre agresive față de superiori, sau să ne publice polemicile ce se nasc între noi — căci doar este a noastră. Să nu avem această pretenție, ci din contră să fim cuviincioși, nefăcând personalități, cari de cele mai multe ori supără.

Să fim uniți, muncind mai departe cu zor pentru înfăptuirea binelui și promovarea culturii românești, spre cari țințesc toți oamenii de bine ai Scumpei noastre țări! Să nu șovăim, căci prin muncă toate se vor face și într'o zi — *care zi trebuie să vină* — și munca noastră va fi recunoscută de cei mari — căci dela opincă până la vlădică, toți se împartășesc întâiu de munca noastră — și atunci fiecare își va pirmi partea sa.

Dumnezeu să le ajute la toți cei buni!

Ioan Știrbu.

Chestiuni didactice.

Metodica scris-cetitului

(Conferință ținută în ședința corpului didactic din Zălau în ziua de 13 Dec. 1928.)

După cum știm cu toții, scrierea și cetirea formează temelia învățământului întreg. Fără cunoașterea scris-cetitului mintea noastră nu s'ar putea inavuți cu multele adevăruri rămase noua moștenire dela străbuni și nici omenirea nu ar putea păstra pentru cei cari vor veni, civilizația de azi.

Cine nu știe scrie rămâne veșnic atârnat de alții. Înainte de a arăta metodele de predare a alfabetului, să facem o reprivire asupra acelor, cărora istoria le atribuie meritul acestei iscusite născociri.

Cel dintâiu obicei de a se arăta cuvântul prin forma obiectului și apoi prin semne, după părerea celor mai mulți a fost la Egiptenii, dela ei a trecut la Caldei Evrei de unde fenicianul Cadmus a adus în Grecia. Se crede că răspândirea scrisoarei s'a făcut prin secolul al XVI-lea înainte de Cristos.

Cel mai vechiu metod al învățământului cetirei a fost metoda de literizare, care consta în aceea că copiii trebuiau să învețe mai întâiu toate literele împreună cu numele lor în ordine alfabetică. Treceau ani întregi cu învățarea alfabetului și apoi urma cetirea proprie prin silabizare d. ex. elevii cetiau em-a : ma și es-ă: să și în fine pronunțau cuvântul masă. Aceasta era o muncă foarte grea pentru elevii începători. După metoda de literizare elevi învățau mai întâiu a ceti și după aceea a scrie.

Metoda literizării e foarte vechiu, se spune că deja în Atena și Roma antică s'a folosit acest metod. La scris înv. le arăta literele iar elevii le imitau cu

bățul în năsip sau le grava pe tăblițe de ceară cu un condeiu de fer.

Învățătorul arăta fiecărui elev modelul descriere.

Elinii și Romanii s'au năzuit să perfecționeze metoda cetitului, și spre acest scop au format litere din os și lemn pe cari școlarii le așezau unele lângă altele, așa că putem zice că ei au fost inventatori mașinelor de cetire și a literelor mobile. Metodul literizării a rămas întreg evul mediu.

Abia la începutul evului nou W. Ickelsamer a fost care și-a ridicat vocea în contra literizării. El zice că nu cuvintele ar trebui învățate din Alfabet ci invers Alfabetul din cuvinte. El începea învățământul cetirei cu desfacerea cuvintelor în silabe și a silabelor în sunori și numai după ce elevii cunoșteau sonurile le arăta literele.

Cuvintele constătătoare din mai multe silabe erau cetite silabă de silabă, la cetire nu era iertat să intrerupă sonurile, ci trebuia să întindă sonurile până se contopeau între sine. Metodul acesta a rămas nebagat în seamă, din cauză că înv. din acele timpuri nu au abandonat mecanismul comod al literizării și după 300 de ani a trebuit să fie de nou inventat.

Marele pedagog al secolului XVII Comenius, în cartea sa Lumea zugărvită (Erbis pictus) a înșirat literele în ordine alfabetică și la fiecare adăuga câte o figură cu scop de a evoca în memoria elevului sonul natural dex. Oaia behăiește bee bee sunetul (e), pentru sunetul (g) Gâsca găgăie ga ga. Mai la urmă au unit cu muzica și astfel Alfabetul a fost pus pe note și se cânta ca o arie.

Școalele din secolul al XVII au rămas tot pe lângă literizare, în acest timp nu s'a făcut nici o îmbunătățire în metoda scris cetitului.

La anul 1798 germanul Gedicke vrea să delătore din învățământ literizarea.

El cerea ca deja dela început să învețe a pronunța silabe întregi. Acesta e metoda silabizării care

nu a avut multă trecere, căci și la începutul secolului al XIX inv. au rămas pe lângă literizare.

La începutul secolului al XIX s'au făcut multe îmbunătățiri în metoda scris cetitului.

Deși Pestalozzi și învățăceii lui au menținut literizarea, s'au năzuit a o face mai plăcută elevilor, au împreunat-o cu exerciții de cugetare și vorbire, au pus pe elevi mai întâiu să literizeze după auz și apoi le-a arătat literele. Ei au tratat dela ușor la greu și la urmă au întrebuițat literele mobile.

Alte metode au fost a lui Oliever la anul 1804 și a lui Krug, care fiind greoiu nu s'a putut populariza. Meritul lor e acela că au îndemnat pe învățători de a face deosebire între son și literă și prin aceasta s'a pregătit calea pentru metoda pur fonetică.

Adevăratul părinte al metodei fonetice a fost pedagogul Stefani. Din experiență Stefani a dat la iveală în anul 1802 Abecedarul, iar la anul 1806 »Instrucțiunea cum vor putea învăța mai ușor pe copii să cetească«. În aceste cărți distinsul pedagog ne arată mai bine ca ori care altul până la dânsul metoda fonetică. El pretinde că la cetire să nu se pronunțe numele literei ci numai sunetul, apoi să nu literizeze ci să întindă sunetele până se contopesc cu altele. El cerea să se învețe toate literile și apoi de pe table să combine câte două, adică o vocală și o consonantă și să formeze silabe.

Dela silabe treceau la cuvinte. Mai întâiu cetiau două litere dela fine și apoi tot mai adaugu d. ex. masă se cetia astfel. să asă masă.

Deși metoda lui Stefani a fost cu mult mai practică, nu era lipsită de erori. Lipseau exercițiile pregătitoare. Literele mari se învățau odată cu cele mici și alte erori.

Unii pedagogi din secolii XVII și XVIII au aerul ca scrisul să se învețe odată cu cetitul. Pe la anul 1817 Grasser a rezolvat această chestiune cu desăvârșire.

El a împreunat scrisul cu cetitul și a creiat metoda scripto-legic (scris cetit). Grasser pune mare temei pe pozițiunile gurei. El făcea mai întâiu exerciții pregătitoare de intuiție, desemn și analiză fonetică cari aveau de scop perfecționarea auzului și a vocii. Grasser arata fiecare literă ca iconă a poziției ce lua gura la pronunțarea sonului respectiv. Elevii erau dați se pronunțe totdeauna cuvinte întregi la început de tot ușoare pe cari le desfăceau în sunuri, deosebiau toate sunurile și la urmă le scriau și totodată le și ceteau. Metoda referitor la pozițiile gurei fiind necorespunzător a eșit curând din uz, dar esența metodei sau scriptologia ne-a rămas și metoda scripto legic s'a întrebuințat în toate școlile țărilor culte.

Acum s'a produs în lumea pedagogică o puternică mișcare care a avut ca rezultat născocirea de noi metode, cum a fost metoda lui Jacotot și a lui Vogel.

La anul 1818 francezul Jacotot a propus pentru învățământul cetirii metoda pur analitic. El nu întrebuințează nici literizarea și nici nu avea lipsă de abecedar. După părerea lui elevul poate să învețe a ceti din ori și ce carte, presupunând că cunoaște conținutul. Procedura lui era că înv. cetește propozițiunea primă. Când cetește vre-un cuvânt îl arată elevilor. Elevii pronunță și ei prop. întreagă și așa o memorizază. Acum înv. pronunță fiecare cuvânt ear elevii îl arată în cărțile lor. După aceasta înv. arată în carte un cuvânt iar elevii îl pronunță. După ce elevii cunosc toate cuvintele înv. desface propozițiunea în silabe pe cari le trateaza cum a tratat cuvintele și trece la a doua prop. După ce a tratat înv. a doua se rentoarce la prima prop. și pune pe copii să caute cari cuvinte se află în prop. a doua. Tot așa vor continua mai departe și Jacotot afirmă că dacă elevii parcurg 30-40 șire dela începutul cărții ei vor ști ceti. Scrisul încă se învața paralel. După ce elevii cunoșteau literele din prop. primă numai decât le arăta cum trebuie scrise.

Metodul acesta are multe greșeli pentru că nu porcede de la cunoscut la necunoscut de la ușor la greu și nici de tratarea literelor în ordine nici vorbă nu e.

Cu toate că Seltsam un inv. din Germania a simplificat metoda lui Jacotot, acesta nu era destul de practic. Atunci se ivește Krämer care parte pe cale practică parte prin opul său »Un metod de tot nou la anul 1844 a întemeiat metoda cuvintelor normale«.

Mai târziu, bazat pe rezultatele lui Krämer, a mai perfecționat acest metod și răspândit Dr. Vogel prin scrierea sa »Primul an de școală«. De aceea metoda cuvintelor normale se mai numește metoda Jacotot-Vogel.

Metoda Vogel nu începe de la prop. ca și a lui Jacotot ci de la cuvinte înțelese de elevi vreo 30—40 la număr și anume astfel de cuvinte cari cuprind pe rând în sine toate sunetele limbii. Vogel în abecedarul său înșiră cuvinte normale de la ușor la greu și pune lângă fiecare icoana obiectului respectiv iar lângă ilustrație numele acestui scris și tipărit.

Normele după cari ar fi să se predea scris cetitul ar fi următoarele.

1. Obiectul cuvântului normal în care se află litera se întuește mai întâiu apoi inv. îl desemnează pe tablă cât se poate de simplu iar elevii îl desemnează pe plăcii. După aceasta inv. scrie cuvântul normal întreg sub figura de pe tablă.

2. Se citește acest cuvânt de mai multe ori întreg pe silabe și litere de inv. apoi de mai mulți elevi, arătându-se cu bățul fie care din părțile cuvântului.

3. Se scriu de elevi cuvântul pe bancă cu degetul în aer rostindu-l, iar la urmă pe tăblițe.

4. Se citește cuvântul tare și respicat astfel ca elevii să poată auzi fiecare sunet deosebit, se arată literele corespunzătoare care se scriu una câte una.

5. Litera nouă singură se deprinde de elevi după ce i s'a analizat părțile din care e alcătuită. Odată

cu scrierea e bine ca elevii să povestească istorioare sau versuri în legătură cu cuvântul normal învățat.

Deci cele mai principale metode pentru sris cetit ar fi acestea două din urmă și anume metoda scripto legic și metoda cuvintelor normale. Aceste două metode au și unele calități comune și seamănă în multe privințe. 1. Ca elevii cea ce scriu să și cetască. 2. Amândouă procedează pe calea analitică sinetică. 3. Că amândouă consideră cuvintele ca o grupare de litere. 4. Amândouă cer ca elevul mai întâiu să articuleze și apoi să silabizeze. În fine amândouă fac învățământul mai viu, variat și plăcut.

Asupra acestor două metode s'a iscat mai multe discuțiuni de către persoane competente. Eu încă ca inv. de 27 ani aprob părerea Dlui profesor universitar C. R. Motru din București, care preferă metoda scriptolegic. Preferințele metodei scriptolegic ar fi că începe dela simplu la complicat și pentru aceea e mai ușor și pentru elevi și pentru inv.

Din contra, metoda cuvintelor normale e mai îndrăgnet, mai încurcat, nu respectă inaintarea treptată. Mai departe număratoarele povești, poezii ghicitori, pe cari le prescrie metoda cuvintelor normale e o greutate, iar în fine când pretinde ca elevul să și desemneze fie care obiect al cărui cuvânt se ia de bază la dezvoltarea unui son, cere dela începători o imposibilitate.

După toate acestea rezulta că, metoda scriptolegic este mai recomandabil.

De oarece am spus că, metoda scriptolegic ar fi mai preferabil, să vedem care ar fi principiul fundamental pe care se bazează.

Principiul fundamental e acela că, scrisul să se învețe odată cu cetitul și anume așa ca elevul tot ce are să cetească, mai întâiu să scrie. Elevul începe a-și deprinde cetirea pe scrisoare proprie. Înainte de a începe scris cetitul e de lipsă să facem exercițiile pregătitoare care formează prima treaptă a scriptologiei.

1. Perfecționarea auzului, pentru ca elevul să devină capabil să cuprindă corect sunerile. 2. Organul vorbirii, ca să poată pronunța corect silabele.

Exercițiile fonetice sunt de 2 feluri. 1. Analitice când pe elev îl facem să desfacă zicerile în cuvinte, cuvintele în silabe, iar silabele în suneri. Acestea servesc și ca pregătire la scris deoarece cuvintele ce avem a le scrie mai întâiu le descompunem în mintea noastră în sunerile lor și numai după aceea putem să scriem aceste suneri prin anumite semne. 2. Sintetice când elevul împreună sunerile și formează din ele silabe, cuvinte și ziceri, prin aceasta preparăm pe elevi pentru citire.

Exercițiile acestea trebuie să meargă paralel în fie care oră. Urmează apoi exercițiul pentru vedere și mâna cari au de scop ca elevul să-și ascuțe vederea ca să cuprindă și distingă corect trăsăturile figurilor cari sunt elementele literei, iar mâna ca el să știe scrie corect acele trăsături.

Prin acestea pregătirm elevul la scrisul propriu zis.

Urmează orientarea în spațiu. Prin întuițiuni potrivite aducem pe elevi să știe să cunoască direcțiunile sus, jos, dreapta și stânga, mijloc, laturi, având de ele lipsă ca să se știe orienta la scrierea la tablă.

Dela început inv. trebuie să dedea pe elevi de ași ținea corpul la scris în pozițiune corectă. Elevul șade pe întreaga lățimea scândurei de șezut a băncii. Picioarele să la așeze unul lângă altul iar talpele și călcăiele să le razime de padiment, să-și țină peptul departe de bancă, cel puțin de vreo 4 cm. Capul puțin plecat deasupra (băncii) plăcii, caietului, ochii cam 25 cm. departare de scrisoare. Mâna stângă să se așeze cu cotul pe masă, paralel cu dunga băncii, iar vârful degetelor să țină tăblița pentru ca să o întocmească după trebuință.

Condeiu se ține între degetul mare și mijlociu iar degetul arătător se așeze pe condeiu. Degetele să nu se țină nici prea întinse nice prea

incovăiate, degetul de al 4-lea și 5-lea le retragem puțin ca să servească de razim pentru mână. Dunga pe jos a tăbliței să formeze cu dunga banței un trei ungiu de vreo 15—20 grade.

Inv. trebuie să obișnuiască pe elevii la scoaterea tăblițelor din bănci după comandă. La unul elevul prinde tăblița cu amândoua mâinile, la doi o ridică deasupra banței iar la trei o pun fără șgomot pe bancă. Acum putem să începem la acele trăsuri cari servesc la pregătire pentru scrierea literelor.

1. Puncte singuraticе. 2. Linii drepte orizontalele verticale, piezise. 3. unghiuri. 4. figuri compuse din linii drepte (precum cruce patrat scară etc.) 5. Linii curbe (arcuri cercuri ovale). 6. Combinări de linii drepte și curbe (unghiuri, zale, lațuri).

La tratarea punctului ne folosim de colțul mesei tablei etc. Desemnăm colțul prin un punct, elevii încă îl scriu pe tăblița după acea grupuri de puncte. Deci punctul e semnul colțului.

Liniiile verticale asemenea se vor intui pe obiecte. D. ex arătăm tabla, elevii vor deosebi un colț ce'l vom scrie prin un punct pe tablă, ear ei pe tăblițe după aceasta se arată un alt punct in direcție orizontală și linsemnăm și pe acesta. In sfârșit punem creta pe punctul din stânga și o ducem până la cel din dreapta și pe urmă rămâne o linie. Apoi întrebăm ce am făcut ma întâiu? Dar după aceea? Ce am făcut cu cele două puncte? Ce a rămas pe tablă. Cum merge linia aceasta.

Tot așa procedăm și cu liniiile verticale care merg de sus drept jos, se caută astfel de linii la obiecte din școală. Linia plecată se întuește pe dunga de pe coperișul caselor. Tot pe baza intuiției tratăm liniiile curbe, arcul prin o nuia, cerc de lemn. Unghița prin unghița de prins pești. Zalele prin un lanț ear lațul prin sfoară.

După ce elevii au făcut toate acestea, trecem la scrierea proprie. Exercițiile fonetice și grafice țin dela $1\frac{1}{2}$ —2 din primele luni.

De aici înainte se vor aplica amândouă împreună.

La tratarea metodică a sonurilor avem lipsă și de următoarele mijloace de învățământ.

Fie care școală are lipsă de o tablă mare neagră. Pe o față provăzută cu linii roșii în egală depărtare ear pe cealaltă parte linii duble provăzute cu linii auxiliare. 2. Tablițele și cordeele. Tablițele să fie liniate ca și tabla cea mare. Condeele să fie întregi pe cât e posibil și tablita să nu se șteargă cu degetul ci cu un burete eventual cu o bucată de pânză.

După ce știu scrie vreo 10—20 litere încearcă a le scrie elevii pe caiete cu creionul iar mai târziu cu penița. Caietele trebuie să fie liniate ca și tablita. Creioanele să fie destul de lungi iar penițele să nu fie prea ascuțite. Dacă nu vom deprinde pe elevi de timpuriu la scrierea cu penițe, le rămâne mâna grea fiind ei obișnuiți a apăsa pe tablițe când scriu.

După ce inv. a premers cele de mai sus poate trece la tratarea sonurilor și literelor care ar fi următoarea.

1. Anunțarea țintei.

Spunem elevilor cuvântul ce voim al scrie și ceti. Vom alege astfel de cuvinte în care afară de sonul ce voim al trata să nu fie altul necunoscut.

2. Pregătirea.

Să face intuiția cuvântului (om) ce se ia de bază. Dex. sonul »m« se poate desvolta din cuvântul »om«. Se va face o scurtă conversație asupra omului. Pregătirile să fie cât să poate de scurte.

La dezvoltarea sonului sonurile nu se comunică ci școlarii pe cale analitică trebuie să le afle din cuvinte normale.

Inv. trebuie să plece dela propozițiuni simple cari cuprind în sine cuvântul care conține sonul respectiv.

Elevii vor desface propoziția în cuvinte, cuvintele în silabe, silabele în sunori articulate până ce vor ajunge la sonul căutat. Procedura se poate și scurta începând dela cuvinte și nu dela propoziții.

Pentru vocale e bine ca sonul să fie la început iar pentru consonante la urmă.

După ce elevii au scos sonul, îl cunosc inv. le va spune: „voi ați auzit pe »m« țineți minte »m« este un sunet pentru că sună și'l putem auzi“. După aceasta'l pronunță elevii unul câte unul ear la urmă cu toții în cor. Prin pronunțarea în cor e avantajul acela că și copiii mai debili vor ajunge să cunoască sonul mai bine iar cei mai timizi se vor în curaja.

După ce școlarii cunosc sonul, îl stiu pronunța inv. le va arăta litera sonului respectiv. D. ex. Voi ați auzit sunetul dar nu'l puteți vedea, acum voi face pe tablă un semn care de câte ori'l veti vedea să'i ziceți »m«. Acesta e semnul sunetului »m«. Semnul sunetului se numește literă. Ce deosebire e între sunet și literă? Atunci ii va face atenți pe elevi să știe că sunetul să poate numai auzi, pecând litera numai vedea.

La arătarea literei deosebim următoarele : 1. Se arată litera întreagă. Cea ce arătăm să fie corect și cât se poate de frumos deoarece servește ca model. 2. După aceea va urma arătarea literei în parte din părțile care constă. 3. Chemăm un elev la tablă și'l punem și pe el să arete părțile din care e compusă. După ce vre-o 2—3 elevi vor arăta părțile literei ne așezăm cu fața în aceeaș direcție în care privesc elevii și va face în aer litera »m«. Această procedură se va repeta de elevi întâiu în aer apoi cu degetul pe bănci.

După aceasta își scot tăblițele la comandă, se vor așeza la scris ear inv. va controla și indrepta poziția la scris pe urmă scrie litera în formă mai mare pe tablă ear elevii vor scrie pe tăblițe.

La început inv. când va scrie va comanda linie subțire în sus s. a. l. d.

După aceea li se dă să scrie litera de mai multe ori în timpul ocupației.

După ce elevii au scris litera, inv. le controlează dacă află vre-o eroare scrie, litera cu eroare pe tablă lângă o literă scrisă corect și prin întrebări va face ca elevi să afle erorile.

În tot decursul cât scriu inv. va supraveghia, controla și îndrepta. După ce elevii cunosc litera srisă inv. le va spune că afară de litere pe cari le scriu oamenii sunt și alte litere pe cari nu le criu ci le înmoaie în cerneală și le apasă pe hârtie, acelea sunt litere așa numite tipărite.

Apoi inv. va desemna litera tipărită lângă cea scrisă și prin întrebări va face pe elevi să observe în ce seamănă una cu alta. După ce copiii știu litera tratată bine, îi punem să o caute între literele mobile apoi pe tablele de perete, bineînțeles unde se află și la urmă în Abecedar atât litera scrisă cât și cea tipărită și să o cetească cu voce sonoră. Apoi facem combinarea sonului respectiv cu alte sunete.

După ce elevii cunosc 2-3 sau mai multe sunete și literele acestora inv. va pune pe școlari să împreune litera nouă cu alte litere cunoscute și să formeze silabe, cuvinte, ziceri. Le va spune că deoarece în cuvintele »ac, în« sunetele se aud împreună și în scris trebuie să le împreune. Inv. va spune mai întâi silabe, elevii vor zice după dânsul, apoi le va arăta cum să-l scrie, iar școlarii vor imita după el și la moment vor ști și ceti ceea ce au scris. După aceea vor compune elevii cuvinte din litere mobile, pe urmă în abecedar, unde vor ceti arătând litera cu condeiul, vor pronunța sunetul întins până vor trece la cetirea literei următoare. Acest mod de cetire la început se va face încet mai târziu, însă tot mai repede, până ce sunetele se vor contopi și cetirea va deveni fluentă.

Urmează acum cetirea. Textul fiind de obicei explicarea prin propozițiuni scurte a ilustrațiunii din Abecedar, facem mai întâi o conversație asupra scenei.

După aceasta inv. cetește tare și deslușit, explică cuvintele ce nu le-ar înțelege, apoi copiii cetesc câte unul și la urmă în cor.

La urmă scriu textul cetitului.

Procedura la scrierea literelor mari e ca și la

litere mici. 1. dezvoltăm sonul respectiv care de alt cum e cunoscut de elevi. 2. arătăm litera cea mare pe tablă pe care dacă se poate o dezvoltăm din alte litere mai simple, facem comparațiuni între litera cea mare și cea mică. Inv. face litera mai întâiu în aer spunând și cu vorba cum are să se scrie. Apoi scrie litera pe tabla cea mare de tot simplu, după aceea elevii vor scrie litera mai întâiu pe tablă apoi pe caiet tot la comandă. După aceasta inv. arată litera mare între litere mobile și în Abecedare. Școlarii vor scrie cuvinte în cari obține litera învățată. Li se spune că literele mari se întrebuintează la scrierea numelor de persoane, râuri, orașe, etc. Se arată litera mare tipărită. Se cește din Abecedar lectura care aparține literei tratate. Elevii o scriu.

Mai nou s'a ivit metoda fonomimic inventată de francezul Grosselin, care a fost adoptată și de școlile maghiare. Eu nefolosindu-l și nepoșezând la perfecție limba maghiară, nu am avut posibilitate să câștig cunostințe mai vaste pentru a putea face o descriere mai amănunțită a acestui metod.

Zalău la 30 Nov. 1938.

Victoria Luca
inv.

Lecție practică

Obiectul : Scris-citit.

Subiectul : De ascultat : Textul cuvântului normal „coș”.
De predat : Cuvântul normal „car”.

Ascultarea. Se ascultă textul cuvântului normal „coș”

Pregătirea. Voi învățați aproape în fiecare zi o vorbă nouă. (da) Ce vorbă ați învățat ultima dată? (vorba : coș) Care a fost ultima literă, învățată de voi () Le arătăm carul în miniatură. Ce este acesta (car). Unde ați văzut voi car? Așa de mare era? Dar cum? Toți aveți car acasă? Al vostru este? Atunci ce are tatăl vostru? Cum ați putea zice

că tatăl vostru are car ? (Tata are un car). Ce este aceasta pe car a-i spus'o tu ? (zicere) Câte vorbe are această zicere ? (patru) Care este vorba I. ? Care este a II-a ? Dar ultima ? (car).

Anunțarea. Vorba aceasta o vom învăța noi astăzi s'o scriem și s'o citim.

Predarea. Ziceți toți car. (car) Câte sunete are ? (trei) Cine poate s'o spună pe sunete ? Spuneți ! Spuneți cu toții ! Ce literă n'ați învățat din această vorbă ? (r) Ziceți cu totii această literă ! (Elevii zic în cor. litera »r«) Uitați-vă că scriu eu la tablă vorba »car« ! Ce literă voi scrie întâiu (>c«) Și dupaceea ? (—a—) Și la urmă ? (—r—) Pe urmă fac litera »r« desfăcută și se întuește fiecare element al literei. Cu cine se aseamănă această literă ? etc. Apoi pun pe elevi s'o facă cu degetul în aer, pe urmă să scrie pe tăblițe.

După ce elevii scriu, îi corectez și le arăt greșelile constatate la tablă. — Scrieți acum vorba »car« ! (și elevii scriu pe tăblițe vorba »car« ; iar eu controlez și le arăt greșelile ce le-am observat scriindu-le la tablă, până ce elevii scriu corect.

Rezumat. Ce literă nouă am învățat noi acum ? (r) Cu ce se aseamănă această literă ? Și scot în relief observațiile cu privire la elementele ce compun litera »r« etc. etc.

Aplicarea. Alegeți-vă un rând pe tăbliță, care nu este scris și scrieți vorba »car«. Să dicteze unul și ceilalți să scrie ! Să citească unul ce a scris ! Se arată în clasă tăblița căruia a făcut mai bine vorba car. Scoateți abecedarile și să vedem care găsește mai repede această lecție ? Unde scrie car ? Să pună toți condeele pe litera —r—. Decâte ori este scrisă litera —r— etc.

Ca ocupație : să învețe lecția și să deseneze un car.

Gârceiu 17 Februarie 1929.

Lazăr Cosma
inv. din Gârceiu.

Sălajul

Monografia școlii primare de stat din comuna Gâlgău

Comuna Gâlgău este situată în partea de E a județului Sălaj într'o regiune deluroasă la 4 km dela gura văii Almașului. Ea este situată la poalele alor două dealuri: »Măgura« și »Dealul Viilor«.

Comuna Gâlgău pe la anul 1560 se numea Chalgo, iar pe la 1837 se numea Gilgo, dela cuvântul slav »glog« și aparținea »Cetății Almașului«.

La anul 1560 Ian. 3 Cristofor Báthori de Șimleul-Silvaniei și soția înregistrează moșia din hotarul comunei Chalgo pe numele lor luându-o dela Bebek Ferenc care a căzut în disgrația lor.

La 1630 guvernatoarea Ecaterina donează moșia din hotarul comunei Chalgo copiilor lui Zakariás Istvänné.

La anul 1837 trece prin donație regească lui Br. Jósika Sámuel, familia căruia a fost și este proprietar în parte și azi al acestui hotar. Iar la anul 1848 o parte din moșia lui trece iobagilor (slugitorilor) lui. În 1921, prin legea Reformei Agr. trece o mare parte în posesia locuitorilor.

Biserica din comuna Gâlgău înainte de 1805 era o casă acoperită cu pae unde credincioșii se adunau și se rugau lui Dzeu; preot era Costea.

La 1805 contesa Heller Rozalia din pedeapsă canonică zidește mai multe biserici între cari și în comuna Gilgo zidește o biserică de piatră în mijlocul satului, destul de frumoasă care există și azi. Iar pe lângă biserică se conduc din 1855 cărțile stării civile. Pela anul 1890 sunt 904 suflete românești.

Oamenii se ocupau cu plugăria și viticultura; de multe ori erau supărați că inunda Almașul peste grâne.

ȘCOALA

Odată cu zidirea bisericei în 1805 locuitorii dornici de

învățătură și din îndemnul preotului ridică o școală în mijlocul satului cu o sală de învățământ, unde copiii stau pe jos pe lângă cantorul satului, care îi învață rugăciuni și scrisul.

Locuitorii dornici ca copiii lor să știe carte s'au silit ca să înzestreze școala cu bănci, masă, tablă, așa că pela anul 1820 aduc din jud. Solnocului un cantor care avea și oarecare pregătire și anume pe Roh Ioan. După spusele bătrânilor se crede că ar fi stat vreo 20—25 ani și în timpul cât a stat aci ca învățător, a dezvoltat o muncă foarte roditoare așa că o generație, respective o parte din părinții bătrânilor de azi erau destul de luminați. Unii dintre ei erau chiar și mici funcționari în comună (notar, etc.).

Pe la anul 1850 Roh Ioan părăsește comuna și oamenii aduc un om mai învățat ca atunci (cantor) din comuna Chechiș, pe Bență Simion care face carte cu copiii dar foarte puțin deoarece n'avea pregătire. Făcea rugăciuni cu copiii și cânta la biserică.

La 1863 vine un învățător cu numele Bora Cosma, cu pregătire mai bună, era și cantor care pe lângă rugăciuni și învățământul religios mai preda și calcularea. El a venit din comuna Șimișna, jud. Solnoc.

Pe la 1870 părăsește comuna și vine în comună ca inv. Rablo Nicolae din comuna Solona, jud. Solnoc cu pregătire dela mănăstirea »Strâmbi«, acelaș județ. Din cauza că nu conducea registru nu se știe câți elevi avea la școală. Se învăța învățătură religioasă și socoteli.

Pe la anul 1883 părăsește comuna și vine în locul lui Pop Teodor Ferent din comuna Poptelec care nu stă mult, numai 2 ani.

Pe la 1886 părăsește comuna pe mai mulți ani, dar locuitorii nu erau mulțumiți deoarece propuneau pe rând mai mulți oameni cari știau carte, așa că pe la 1890 aleg de inv. pe Sovoș Ioan cantorul satului care sta 6 ani. În timpul acesta comuna rămâne foarte mult și oamenii au recurs la propopiat ca să li-se aducă învățător, ceeace li-se și face.

Pe la anul 1896 este ales și adus ca învățător Pop Teodor care avea pregătire de învățător în toată regula. El a venit din comuna Fizeș, jud. Cluj. Dar din mai multe motive familiare nu stă decât un an. Părăsește comuna și merge în comuna Brâglez.

Astfel la 1898 este reales cantorul Sovoș Ioan din loc.

Dar pe la anul 1890 vine un alt învă. și anume Gheorghe Dânză, care în timpul cât a stat în comună a făcut foarte multe roade atât în școală cât și în afară de școală. Era un om care iubea foarte mult tot ce era român și din aceasta cauză funcționarea de pe atunci îl urmăria foarte mult, așa că chiar având inconveniente cu un perciunos din sat, care avea trecere mare în comună prin otrava lui, face ca Dânză Gheorghe să părăsească comuna.

În timpul cât a stat în comună a făcut învățătura în școală ca: religie, științe naturale, istorie, geografie, calculul, etc. Dar pe la 1898 părăsește comuna și revine iar Pop Teodor, care a fost rechemat de popor. Incepe iar la muncă și cu ajutorul sătenilor, care erau dornici de învățătură, în 1902 zidește școală din nou de lemn cu o sală de învă. și cu o odaie pentru locuința învă. În timpul acesta a muncit cu zel pentru luminarea poporului. Învățământul religios era foarte mult accentuat, deoarece Pop Teodor a format primul cor, care cânta la Sf. Liturgie. Iar pe la 1904 iar părăsește comuna și așa că pe la 1905. Resp. pe anul șc. 1904—1905 este învă. Aureliu Timariu care a stat un an școlar și apoi a părăsit comuna și s'a dus în jud. Bihor.

Așa că pe la 1905—1906 revine iar Pop Teodor din comuna Chechiș unde s'a fost întreprins cu conducerea unui consum și nemergând bine afacerile revine iar ca învă. în comuna Gâlgău. Și dela data aceasta se conduc registre în regulă așa că există și în arhiva școlii registre de pe anul șc. 1905—1906 și au fost înscriși 69 elevi dintre cari la finea anului au fost promovați 57. învă. Pop Teodor.

Anul școlar 1906—1907, elevi înscriși 73, promovați 53.

Anul școlar 1907—1908, elevi înscriși 75, promovați 62.

Anul școlar 1908—1909, elevi înscriși 85 dintre cari unul era izraelit, iar restul români, au fost promovați 54.

Anul școlar 1909—1910 au fost înscriși 69 elevi români, 2 evrei, total 71 dintre cari au fost promovați 53.

Anul școlar 1910—1911, înscriși 72 români și 1 evreu, dintre cari au fost promovați 57.

În timpul acesta a fost ca învățător Pop Teodor care a atras atențiunea organelor de control de pe atunci și văzând că ce rezultate frumoase a făcut a fost urmărit și li-s'a pus

în vedere că dacă nu vor mai construi o sală de învățământ școala se va statifica.

Și în împrejurările acele destul de critice locuitorii în înțelegere cu Pop Teodor care era contra statificării la fel și locuitorii, se hotărăsc ca să edifice a doua sală de învățământ, așa că în anul 1911 se înoeste școala cu a doua sală de învățământ și școala întregă se renovează, se acopere cu tînchea întreg localul.

Așa dar anul școlar 1910—1911 se construște a doua sală ca pe anul școlar 1911—1912 școala funcționează cu 2 posturi.

În anul școlar 1911—1912. Post. I. Pop Teodor conduce cl. III—IV—V cu 57 elevi înscriși și promovați 46.

Iar p. II. Corbeanu Teodor conduce cl. I—II cu 45 elevi înscriși dintre cari au fost promovați 37.

În acest an Pop Teodor părăsește comuna pentru totdeauna. Merge în comuna sa natală Fizeș ca administrator de moșie pe lângă un boer din aceea comună. Iar pe la 1916 merge în Gherla iar ca învăț. și pe la 1918 merge în Cluj unde este și azi ca funcționar la prefectura jud. și învăț. pensionat.

În anul școlar 1912 vine ca învăț. Ioan Cioban din com. Tihău p. I.

Anul școlar 1912—1913 Ioan Cioban conduce cl. III—V cu 58 elevi dintre cari sunt promovați 47, iar cl. I—II o conduce Corbeanu Teodor cu 56 elevi înscriși, promovați 43.

Anul școlar 1913—1914 Cioban Ioan conduce cl. II—IV cu 53 elevi dintre cari sunt promovați 49, iar cl. I. o conduce Corbeanu Teodor cu 96 elevi înscriși dintre cari au frecventat 63 și promovați 51.

În 1914 Ioan Cioban merge la armată așa că anul școlar 1914—15 este numai Corbeanu Teodor care înscrie pe cl. I—V 98 elevi dintre cari promovați sunt 72. În 1915 pleacă la armată și Corbeanu Teodor, așa că comuna iar rămâne fără învățător. Oamenii ca să nu le rămână copiii neștiutori de carte re aleg iar pe bătrânul cantor Sovoș Ioan care conduce școala din 1915—1919. În timpul acesta nu se conduc registre, așa că nu este nici o urmă cum și ce fel de muncă se făcea. În general se făcea învățătura religioasă.

De observat că timpul acesta a fost foarte greu pentru popor din cauza războiului, așa că generația din timpul ră-

zboiului este foarte înapoiată.

Irsă în 1919 după unirea tuturor românilor revin la posturi învățătorii cari au fost și au rămas în urma războiului.

Deci în 1919 se începe iar munca pentru propășirea neamului. Așa că la anul șc. 1919 la p. I. revine iar Ioan Cioban, iar la p. II. Silvia Varga și sunt înscriși 111 elevi.

Anul școlar 1919—1920 din cauză că mai înainte nu au fost învă. se împart după posibilitate și după inteligența copiilor.

Anul școlar 1920—1921 Cioban Ioan conduce cl. II—III cu 44 elevi înscriși, promovați 31, iar p. II. Silvia Varga conduce cl. I. cu 88 elevi înscriși și promovați 53.

Anul școlar 1921—1922. Cioban Ioan p. I. conduce c. II—III—IV cu 40 elevi înscriși și promovați 36, iar p. II. Silvia Varga cl. I. cu 82 elevi înscriși, promovați 62.

Anul școlar 1922—1923. Cioban Ioan p. I. conduce cl. II—III—IV cu 50 elevi înscriși și promovați 43, iar p. II. Silvia Varga conduce cl. I—II cu 59 elevi înscriși, promovați 47, adulți 43 fete și 41 băieți.

Anul școlar 1923—1924. Cioban Ioan p. I. conduce cl. III—IV cu 53 elevi înscriși, promovați 42, iar p. II. îl ocupă Remus Mureșean și conduce cl. I—II cu 60 elevi înscriși, promovați 49.

Cioban Ioan în 1924 demisionează din învățământ.

Anul școlar 1924—1925. Ștefan Huștiu p. I. conduce cl. III—V cu 42 elevi înscriși, promovați 39, iar p. II. Mârza Maria conduce cl. I—II cu 60 elevi înscriși, adulți 49 fete, 43 b.

Anul școlar 1925—1926. Ștefan Huștiu p. I. conduce cl. III—VI cu 45 elevi înscriși, promovați 40, iar p. II. Mârza Maria conduce cl. I—II cu 58 elevi înscriși, promovați 28, adulți 28 băieți, 39 fete.

Anul școlar 1926—1927. Ștefan Huștiu p. I. conduce cl. III—VII cu 57 elevi înscriși dintre cari 9 elevi termină cursul primar cu VII clase și 2 repeterți, iar la p. II. Ludovica Chira învă. din comuna Gâlgău conduce cl. I—II cu 60 elevi înscriși, repetenți 23. Cursul de adulți 54 fete și 49 băieți.

În anul școlar 1927—1928 devenind p. I. vacant a fost ocupat de subsemnatul și conduc cl. III—VII cu 55 elevi înscriși, adulți băieți înscriși 59, iar p. II. Dna Ludovica Chira-Sabo conduce cl. I—II cu 60 elevi înscriși, adulți fete 54 înscrise.

În anul 1922 școala a fost improprietărită cu câmp de

experiență care a fost reluat în 1926 de către Agr. Reg. Jibou. Totatunci a fost împroprietărită cu 5 și jum. jug. din hotarul comunei Tihău. Școala mai are o zi de lucru în pădurea foștilor »Urbarialiști« din comună.

În general școala e destul de bunișoară, construită din lemn și acoperită cu tinichea. Situată în mijlocul comunei, nu are locuință, dirigintele locuiește în casele vechi parohiale. Material didactic școala n'are decât două hărți. Bibliotecă nu are, însă la școală este o bibliotecă a despărțământului »Astrea« cu 180 opuri.

Locuitorii din punct de vedere al culturii sunt iubitori de învățătură, ascultători, numai că sunt săraci din cauza că o jumătate din hotar este stâncos și apăsos, așa că nu au nici un venit. Ar fi binevenit un atelier de meserie pe lângă școală care ar mai îmbunătăți soarta poporului.

Gălău, la 26 Martie 1928.

Gheorghe Sabo,

inv. dir.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

În noi (în Români) este ceva tare, puternic, providențial, care ne-a apărut în niște epoce când au căzut imperii mult mai sdravene. Conștiința națională este încă vergură; coaja singură îi este îmbătrânită.

M. COGĂLNICEANU.

Poporul iartă pe cei ce îl asuprese, dar nu iartă nici odată pe cei ce îl înșeală.

MONTALAMBERT.

Pagini de literatură.

Cununa care sângereă

O inspecție . . .

Intr'una din zile o sanie se opri în dreptul școalei. Era revizorul școlar de control. O surpriză explicabilă mă înfioră. Câțiva oameni se strânseseră pe lângă el. Primarul — cel din-tâi — îi sărise înainte ajutându-i să coboare. Vorbia repede — aruncându-mi priviri furișe.

Se așază la masa. Tăcere... Copiii priviau mirați — enigmatic. Un zâmbet alunecă pe fața lui Ionel.

— Nu vă temeți, dragi copii — spusei — e dl. revizor și dlui revizor i-s dragi copiii — ca și mie. A venit să vă vadă.

— Da — mă întrespuse el — îmi sunteți dragi.

Își dădu cu mâna la o parte părul de pe frunte, își răsuci mustețile închireite și cu o batistă de un alb pătat își șterze mâinile ude.

Îmi ceru apoi registrele. Le cercetă — lăsând pe foile lor curate — dărele unui creion roșu pe care-l răsucia între degete.

Se apropie de copii . . .

Nu-ți voi descri metoda întrebuițată de el. Deși n'ar fi indiferent pentru tine ca dascăl — e totuși plictisitor.

Am înțeles — și auzisem chiar dinainte — că am în fața mea aproape o nulitate intelectuală — un om al împrejurărilor. Școs la suprafață de apele murdare ale politicei. Unul din acele mediocrități strecurate din vechiul regat și venit aici pentru a profana prestigiul sincerității noastre de înfrățire . . .

Ah! — politica . . . câte ravagii face ea la noi.

Priviam tăcut pe această victimă a ei. — tăcut, îngândurat și plin de milă . . .

Politica! . . . ferește-te — prietene, de fiara aceasta cu ghiare necruțătoare care a rupt zăbrelele menajeriei din București și aleargă prin țară, lacomă de-a sfâșia. Mirajele ei te

atrag — dar sunt iluzorii, mai ales azi când patimile și egoismul le sunt singura resursă.

Privește pe toate ulițele, prin toate cafenelele, pretutindeni în jurul tău, victimele ei nenumărate — acele cadavre vii — și fugi-o — fugi — din calea lor.

Da — prietene — vouă va rămâne datoria sfântă de-a scăpa — prin stârpirea monstrului — țara.

Gând veți câștiga și această nouă și definitivă isbândă, laurii de pe fruntea voastră vor străluci mai tare.

Vai . . . dac'aș putea începe lupta — ! —

Par'că-l văd și-acum plimbându-se cu mâinile în buzunar.

— A . . . mi-aminti . . . Dta ești tot din regat . . .

— Da. Zisei . . .

— Grozav — dle — grozav . . . Auzi — în Oltenia au omorât sătenii pe-o învățătoare . . . Bestii . . .

Primarul se apropie :

— Hei . . . eu îi cunosc . . . Am fost în timpul războiului — pe acolo. Sălbatici. Poartă cuțite le luăm ca oșanii noștri.

— Revizorul își strânse buzele sarcastic, prudent.

— Dlor. zisei, oamenii sunt oameni, ori unde și oricând.

Avem și noi păcatele noastre . . . Datori suntem să le remediem nu să le criticăm.

Imi spui — Dle revizor lucruri pe cari ni-le atribui nouă. Nu simți însă că mă ucizi pe mine? In loc să mă întrebi dacă am un pat unde să mă odihnesc, o bucată de pâine pe care s'o mănânc — răscolești acestor oameni — ura.

Eu am venit de atâtea luni aici și n'am primit un ban — abia am ce mânca și 1 lemn 2 de pus pe foc.

Dar el se ridică împunător. Privirile-i mă săgetau.

— N'am vrut să te supăr . . . E tot ceia ce-ți pot spune.

— Târziu — răspunsei calm în aparență . . .

El ieși . . . Vântul aruncă în clasă o volbură de nea.

Copii încremeniseră în liniștea înghețată . . .

Fulgii plutiau enigmatic în jur și eu îmi ștergeam ochii înlăcrimați.

* * *

Scena se petrecuse repede — vertiginos.

Imi amintesc și acum căldura sângelui clocotitor.

Simțiam o durere adâncă . . . Părea că mă prăbușesc

undeva, în neant... în gol... ca o năvalnică rostogolire fără început și fără sfârșit.

Undeva... departe... întrezăriam un corp însângerat... muribund.

— Martiriu... martiriu...

Mulțime, când vei ști să respecți pe acei cari ți jertfesc?

Când îți vei potoli setea de sânge?

Și auziam par'că un glas cerșitor, vedeam două brațe întime și ochii. Ochii în cari se acumulase toată energia vieții.

Un frup însângerat... mulțimea care-l sfășie... acolo unde departe... departe...

Ah!... visul... visul meu...

Gh. Popovici.

Revista revistelor

Invățătorimea din Sălaj la lucru

Un admirabil program cultural

Șimleul Silvaniei. — Avem în fața noastră adresa oficială iscălită de către d. revizor-șef județean, Ion Mango, prin care comunică școalelor din județ, programul activității culturale convenit cu singuraticile cercuri culturale pentru jumătatea întâi a anului curent.

Acest program aruncă o lumină vie asupra muncii uriașe la care se angajează nădejdea noastră de mâine, dăscălimea românească. Comunele din județ sunt cuprinse în aproape 50 cercuri culturale. Aceste cercuri vor aranja în jumătatea întâi a anului 1929 în aproape toate cele 270 comune din județ conferințe didactice pentru corpul învățătoresc și conferințe pentru popor. Conferințele de ordin didactic vor avea ca material principal metodică geografiei, iar din punct de vedere practic în lecțiile publice se va arăta situația țării noastre în caderele țărilor europene, asupra cărora se va insista mai mult.

Dar ce ne interesează mai mult, sunt subiectele conferințelor populare, la cari se adună toată lumea din sate. Aceste subiecte au fost alese cum nu se poate mai bine: 1. *Insemnătatea și îndatoririle votului obștesc*; 2. *Relele de azi sunt*

datorite în mare parte războiului mondial. Iată două probleme, menite să îndrepteze gândirea poporul nostru. Adevărata educație cetățenească abia acum începe. Dascălimea noastră crescută în sentimente patriotice va arăta că votul obșteșc nu poate fi marfă de speculă acelor cari vor să târască țara în brațele celor de peste hotare.

Invățătorii din Sălaj, pornesc ofensiva împotriva bolșevismului ori de unde ar veni, și în eforturile lor îi petrece încurajarea tuturor oamenilor de bine și a întregului românism care mai mult ca ori și unde, aici la frontiera de vest va trebui să se afirme și să se întărească prin patriotism neprecupețit, prin fapte vrednice și prin gândire clară dominată numai și numai de dorința consolidării. Fericim dascălimea din Sălaj.

(„Cuvântul“) L.

Duminica

S'a hotărât în principiu introducerea «carnetului de conștiință» în învățământul nostru seminarial. Problema a mai fost desbătută, din tot felul de puncte de vedere. Acum s'a trecut deci în domeniul realizărilor.

În ce constă acest «carnet de conștiință»? Într'un caet în care viitorul preot și teolog își înseamnă, de obicei zilnic faptele pe cari le trăește și cari sunt de natură a preciza graficul cunoștinței sale. El este disciplinat prin aceasta la un examen al său propriu de fie ce moment, și prin aceasta chiar la o cunoaștere precisă și la o stăpânire a sa. Dar nu e numai atât; dispozițiunile cari prevăd introducerea amintitului carnet, adaugă obligațiunea pentru elevul seminarist de a prezenta la cerere însemnările sale spiritualului casei sau școlii.

Împotriva acestei dispozițiuni știu că se vor ridica tot felul de protestări. Se va spune că regimul e inchișitorial, și că el va duce la nesinceritate desăvârșită. Un control exercitat asupra vieții intime s'ar putea să fie o jignire a personalității copilului, care nu va întârzia să se sustraga acestui control vexatoriu, mințind. Și atunci carnetul de conștiință ar fi nu o binefacere ci o calamitate a încercărilor de educație preoțească.

Să nu ne grăbim cu plângerile. Cercetarea de către spiritual a vieții intime a copilului nu este în nici un fel o inovație. Ea se exercită și astăzi în forma spovedaniei. Că spovedania ar fi un act liber ? Este inexat : de îndată ce biserica prescrie un număr anual minim de asemenea mărturisiri. Provoacă biserica prin această obligație pe creștin la falșificare ? Dacă am afirma-o, ar însemna să atacăm însăși taina spovedaniei. Și încă, din orice punct de vedere, pe nedrept.

Dar, se spune, pătrunderea accasta a spiritualului în cele mai intime cute sufletești ale elevului, este o indiscreție și o siluire a personalității acestui elev. O diminuare a mândriei și siguranței lui individuale. Se poate să fie așa : dar oricât de paradoxal ar suna răspunsul urechilor noastre de «oameni liberi», vom mărturisi-o : așa trebuie să fie. Biserica și disciplina ei nu cunosc și nu vor să cunoască «personalității» de invenție individualistă. Orice creștin și deci cu atât mai mult ori ce preot trebuie să-și înceapă viața maturității cu un act de abdicare. El încetează a trăi pentru el : trăește numai pentru Dumnezeu ; încetează de a însemna ceva prin el : însemnează ceva prin harul lui Dumnezeu. Asta înseamnă disciplină creatoare !

Dacă în adevăr carnetul de conștiință și controlul spiritualului vor omorâ în teologii noștri orice urmă de personalism subiectiv, ele trebuiesc imediat înfăptuite. Noi ne temem însă — că din nenorocire — asemenea efecte nu vor fi obținute.

„Cuvântul“ Nae Ionescu.

Dacă cu toții, dar mai cu seama noi deținătorii funcțiilor publice am introduce și exercita zi cu zi controlul conștiinței asupra ținutei, faptelor și muncă noastră, credem, că multe abăteri, neglijințe și păcate de azi ar înceta de sine și în scurt timp s'ar vedea o îndreptare și progresul dorit pe toate terenele vieții noastre publice. (Red.)

Note și Observări.

Câteva greșeli

Invățământul nostru actual suferă de multe lipsuri. O parte considerabilă din ele le-am arătat și pus la punct în coloanele acestei reviste, dar nu le-am terminat. Mai sunt încă multe. Le vom fixa și pe celelalte rând pe rând împreună cu mijloacele de sanare. Numai așa dacă cunoaștem răul, îl putem delătura ori stârpi. Într-o chestiune așa de importantă cum este învățământul, ar fi păcat de moarte să le ascundem ori refăcem. Ar însemna să ne sinucidem acum, când prin unire abia ne-am renăscut.

La baza învățământului nostru de astăzi stă *teoretizarea* cu definițiile ei sarbede și *mehanizarea* cunoștințelor din toate disciplinele școlare. Cauza este aceea, că învățătorului îi este cu mult mai *comod* în toate cazurile să apeleze la memoria bieților elevi, decât să facă lecții bune și instructive. Cum acestor oameni, pe lângă conștiințiozitate le mai lipsesc și cunoștințele psihologice și în general profesionale, nu știu, că mehanizarea cultivă exclusiv memoria, neglijând cu totul dezvoltarea intelectului, puterea de a înțelege, aprepția și aplica cele învățate.

Cunoștințele câștigate în modul acesta sunt efemere. Durează un timp foarte scurt și apoi dispar din suflet fără nici o urmă. Pagubă de timp și oboseala multă, cari n'au adus nici un rod.

Rezultatul acestui învățământ, este că elevii nu-și pot însuși și înșodobi intelectul cu idei, sentimente și cunoștințe noi. Prin urmare nici nu se poate dezvolta în măsura cuvenită.

Un astfel de învățământ nu *cultivă nici judecata* elevilor și nici nu le dă teren liber să-și valideze și pună în aplicare cunoștințele. Rămân veșnic robii mehanizării fără judecată și voință.

De aici rezultă apoi și faptul, că mulți elevi se plictisesc

sesc repede de carte, încep, a uri și incunjura școala, ori după ce și-au terminat cursurile nu se mai ocupă cu scrisul și cetitul devenind încetul cu încetul analfabeți.

Ce privește tristă îți prezintă o școală contaminată de mehanizare. Învățătorul nu se știe orienta în materie, veșnic stă cu nasul în carte, nu știe pune problemele, nu poate stăpâni clasa și susține disciplina etc. Il vezi cum se zbate zădarnic ca peștele pe uscaț, fără ca să poată prezenta ceva bun pe urma muncii lui.

Tot în aceeași situație se găsesc și elevii. Timizi și fără vlagă, lipsiți de curaj și ambiție. Pare că dorm. Răspund încet și confuz, ori torăe ca o morișcă, fără să înțeleagă ce spun, ori să fie înțeleși. Dacă încerci să te convigi despre înțelegerea materialului, ori apelezi la judecata lor, stau în loc cu ochii holbați și cu gura căscată, fără să poată spune un cuvânt.

La nici o disciplină școlară nu se evidențiază așa de clar urmările mehanizării ca și la gramatică, aritmetică și exercițiile de compunere. La gramatică vezi imediat că sunt certați cu ortografia, nu posed cele mai elementare cunoștințe gramaticale ori nu sunt în stare să analizeze o propoziție desvoltată. La aritmetică nu pot afla operațiunea prin care să poate rezolva o simplă problemă de scădere etc. Dintre toate mai trist se prezintă exercițiile de compunere. Predat rău ori neglijate cu totul, elevii nu știu face cea mai ușoară compunere, adresa o epistolă etc. Ori dacă totuși le reușește, poartă pecetea mehanizării modelului făcut de către învățător, de unde se vede, că elevii n'au cunoștințele și ideile necesare, cari rezultă din prederea celorlalte discipline școlare, iar pe cele puține de cari dispun, nu le știu aranja și utiliza.

Mulți dintre învățătorii noștri cad în greșeala, că mai mult se preocupă de *cantitatea materialului* decât de *calitatea învățământului*. Predau mult și rău, în credință, că percurgând întreg materialul prevăzut de programa analitică și-au făcut datoria, uitând că numai un material *bine prelucrat este durabil și folositor*. Astfel învățământul este ca și un edificiu mare clădit pe o temelie șubredă și cu ziduri slab întărite.

Cunosc cu toții maxima pedagogică „*non multa, sed mul-*

tum", dar pușini îi înțeleg rostul și o aplică, deși în învățământ este un principiu fundamental.

Să facem și noi dascălii cu învățământul ceace face agricultorul bun cu grăul, să-l curățim de neghina greșelilor mari și mici, ca să avem un învățământ *bun, educativ și folositor*.

J. Mango.

Două aspecte

Mai multă dragoste reciprocă, mai multă inimă în munca pentru propășirea țării, mai strânsă colaborare pentru promovarea binelui obștesc !

Care intelectual român, dacă ar trebui să vorbească despre aceste lucruri, n'ar căuta să le accentueze, să le arate însemnătatea și necesitatea imperioasă, îndemnând pe toată lumea să lapede haina intereselor personale, a urei și egoismului și să devină toți buni, sociabili și desinteresați ? De fapt nu sunt întruniri, cercuri culturale, serate, banchete, serbări naționale etc. unde să nu se repete într'un fel sau altul, cu pompoasă animație : *Unire în cugete și'n simfiri, frățietate și armonie* etc. E jalnic cum toți acești înflăcărați și beți de însuflețire și altruism, peste câteva ceasuri sau minute chiar, calcă în picioare, aruncă în țărână, tot ceace credem, că au în suflet, că i-a înălțat și i-au făcut mai buni și mai umani !

Cine zice că n'ar fi bună o colaborare între profesor, învățător, preot, medic, notar etc, pentru că toți împreună, cu dragoste frățească, să muncim pentru ridicarea culturală, economică și sanitară a țaranului ? Cine ar zice că o muncă cinstită, o unire sufletească între toți intelectualii români dintr'un sat, oraș, județ, ținut sau țară, ar fi un lucru nefolositor ?

E un uluitor spectacol când te gândești cum toți țină după aceleași lucruri ideale, își desvăluiesc aceleași gândiri, aceleași aspirațiuni nobile și cum aceiași oameni, le disprețuiesc în acelaș timp ! Avem acelaș scop, urmărim acelaș ideal — în aparență — dar ne urâm reciproc, ne ocupăm — de fapt — numai de noi, de interesele noastre personale.

Toți zbierăm *Armonie, unire de forțe creatoare*, dar toți profesăm viclenia și josnicia!

Fiecare caută să ajungă ceva în cu dorul de a munci cinstit pentru binele obștesc îndeplinindu-ne astfel menirea, ei pentru a-și crea o stare, o situație care să reclame cât mai puțină trudă și cât mai mult profit material! Funcționarul î-și face prea adesea datoria numai așa, ca să treacă vremea și să vină leafa. Meseriașul î-și servește clientul ca să-l pungășască de bani în schimbul unui lucru cât mai rău. Toți ne exercităm profesiunile cu un singur scop ascuns: bani reputație, renume!... Ceeace lipsește este *conștiința și cinstea*. Dacă ar trăi azi Diogene, ar zice: „*caut un om cinstit!*...”

Trăim în secolul materialismului, suntem o generație zbărlită de ură și discordie! *Câtă deosebire învire ceeace arătăm și ceeace suntem în realitate!*

Sunt și oameni cinștiți, cu tragere de inimă, cu suflete nobile și bune, dar aceștia sunt pușini, fiindcă e lumea parvenitilor și a oportuniștilor.

Existența omului cinstit și drept, e *ineașigurată*. Dacă vrei să ajungi la ceva, trebuie să te știi linguși, să măgulești amoruri proprii deșerte, să fii slugarnic. Cinstea, dragostea, munca intelectuală, ideile înalte, adevăr, sunt măriuri ce rar se găsesc, dar mai ales nu au trecere... Cu lucruri de acestea din prieteni î-ți vei face dușmani, vei fi bârfit și urât. Onoare și considerație, prieteni și simpatie î-și poate aduce doar punga grasă și stomacul voluminos!...

Ne trebuie o purificare! Ne trebuie o nouă generație, un nou curent de cinste și de cristalizare sufletească! Ne trebuie un nou cult, al dragostei și al muncii cinștite!

Plămădirea generației noi e în mâinele învățătorilor și-a profesorilor.

E datoria noastră, să creiem caractere, noi vederi, noi orizonturi! Inprospetați-vă mai întâi sufletele voastre, eliminați răul și cultivați dragostea și cinstea!

Gândiți-vă la vorbele lui Isus: «*Iubiți-vă înșivă*» Aceste două cuvinte pot rezolva toate problemele.

Ilușiu Vasile.

Administrația școlară.

XXXIII.

Examenele particulare de curs primar.

O problemă dintre cele mai puțin cunoscute în administrația învățământului. Judecând după mulțimea cererilor ce intră la Revizoratul școlar, solicitând aprobare de examene particulare, se poate constata în aceasta privință o desorientare generală. Fapt, ce nu se poate justifica, deoarece dispozițiile generale privitoare la aceste examene s'au pus în mână învățătoarei din județ.*)

Cu toate aceste direcțiunile școlare dau curs cererilor de aceasta natură, fără respectarea condițiunilor regulamentare. Și întrucât solicitatorii — de regulă — sunt oameni adulți, unii domni învățători mai «expeditivi» liberează certificate, pur și simplu, în baza declarațiunilor făcute de martori. Acest procedeu, pe lângă că e absolut ilegal, dă naștere la reclamațiuni și micșorează prestigiul învățământului.

Examenul particular fiind de importanță cardinală în executarea obligativității școlare, e bine și trebuie să se respecte toate prevederile legii și regulamentului privitoare la felul cum să se țină.

Intreg mehanismul examenelor particulare, adica normele după cari se fac înscrierea, examinarea, notarea și promoțiunea, sunt stabilite în Regulamentul pentru punerea în aplicarea a legii învățământului particular, Capitolul XV—XVI. (publicat în «Monitorul Oficial» Nr. 57. din 10 Martie 1926, pag. 3117—3119.) cari se vor respecta cu toată rigoarea.

Va trebui totuși să precizăm și reliefăm unele puncte pe cari trebuie să le avem în vedere întotdeauna, ca să înțelegem importanța acestor examene și să servească ca o

*) Vezi: D. Mărgineanu: „Călăuza administrației școlare și a comitetelor școlare” — 1926 pag. 111.

completare a obligativității școlare și anume: când se fac; cine trebuie să facă; cine poate face; când se țin aceste examen și taxa de examinare de un elev.

1. Examenele particulare se pot face numai la școlile de stat în fața unei comisiuni campusă din învățători *titulari*, inv. suplinitori neputând face parte din comisie sub nici un motiv. (La școlile particulare fără drept de publicitate cu în număr de peste 20 elevi de clase, se poate admite facerea exameunlui în localul școlii respective).

2. Copiii obligați la școală despre cari la începutul anului școlar s'a depus declarația legală, conform art. 19 din legea învățământului public că va primi instrucția în familie, la finele anului școlar sunt datori să facă examenul de clasă, la școala de stat. In caz contrar reprezentanții lor vor fi supuși la amenda prevăzută la art. 32 din legea învățământului primar și vor fi înscrși din oficiu la școala primară a Statului, cu începerea anului viitor, dacă n'au justificat lipsirea.

Dnii directori școlari, ca șefii recensământului din circumscripția (comuna) ce o au, vor supraveghea executarea întocmai a acestei dispoziții.

Cererile de admitere la examen se vor înainta prin direcțiunile școlare revizoratului școlar, fără aprobarea căruia nu se pot face examene.

La cerere se anexează: a) Actul de naștere, pentru copiii cari se prezintă spre a depune examen de clasa I; b) Certificatul clasei precedente, dacă se înscrie pentru o altă clasă decât clasa I; c) Actul de religia copilului și d) Recepisa de plata taxei de examinare.

3. Examine particulare pot face și copiii — și adulții — peste vârsta obligativității școlare dacă vor dovedi că din diferite împrejurări de forță majoră nu au putut face examenul de clasă. Pot fi admiși să dea examen de mai multe clase odată sau un examen general de terminarea primelor patru clase primare.

Dacă elevul e admis pentru mai multe clase, va da examen numai din cele două clase ultime, astfel că, va trece examenul clasei a doua numai după ce va fi promovat în regulă prima clasă.

Pentru clasele V, VI—VII pot fi admiși să dea exa-

menul numai după cel puțin un an dela trecerea examenului de clasa IV. primară.

Admiterea la examenele de sub punctul acesta o dă inspectoratul școlar regional. (Cererile se înaintează pe cale ierarhică : direcțiune și revizorat.)

4. Examenele se fac dela 14 Iunie înainte, iar copiii cari din cauză de boală bine dovedită nu s'au putut prezenta la examen în Iunie vor fi admiși în sesiunea de toamnă.

5. Taxa de examinare a elevilor particulari — de clase — e egală cu îndoitul sumei, cu care este plătită de Stat o oră efectivă a unui învățător cu 4 gradajii și toate accesoriile. Adică salariul brutto a unui astfel de învățător (rural) fiind de Lei 8760 împărțit la 120 (orele obligatorii la lună) rezulta pentru o ora $73 L \times 2 = 146$, înmulțit cu numărul membrilor din comisia de examinare, d. e. dacă sunt 3 membrii : $146 \times 3 = 438$ Lei suma totală ce trebuie să o plătească un elev.

E de remarcat că, elevilor examinați în particular nu li se pot libera certificatele decât după aprobarea rezultatului examenului de către Revizoratul școlar.

D Mărgineanu.

Sărăcia omului de geniu este cea mai frumoasă circumstanță a vieții sale; ea dovedește ce superior e sufletul lui.

DOAMNA DE STAEL.

Conștiința e vocea sufletului, patimile sunt vocea trupului.

ROUSSEAU.

Să spui ceea ce îți poate lăunuri gândul, dar nici un cuvânt mai mult: aci stă taina de căpetenic a unui stil desăvârșit.

EÖTVÖS.

Ș T I R I

— **Redacționale.** Numeroasele articole, ce zilnic primim dela colaboratorii și preținii revistei noastre este cea mai grăitoare dovadă, că învățătorimea începe a se preocupa serios de învățământ și fiecare se nizuiește să contribuă cu o părțică la perfecționarea lui. Bine fac! Din aceste nizuințe se va creia în scurt timp platforma învățământului spre cinstea tuturor aceluia, cari au contribuit la ea.

În această emulație și revista noastră își pretinde partea ei de muncă priu intențiunea de a se prezenta în fond și formă tot mai bine. Ne lovim însă de unele greutăți: scrisoarea și ortografia rea din articolele pe cari le primim, pe cari oricât ne trudim să le îndreptăm nu ne reușește în întregime. Urmarea este, că revista apare cu multe greșeli. *De aceea rugăm pe toți aceia, cari ne trimit articole să le scrie frumos, cetăț și ortografic.*

— **Examene.** Răspunzând unei comunicări, dl Ministru al Instrucțiunii Publice a declarat la Cameră, că va lua măsuri pentru ușurarea condițiilor examenului de bacalaureat.

Dl Costăchescu a anunțat, că pe deoparte, va modifica programa analitică a examenului, așa încât rezultatele lui să nu depindă numai de capaci-

tatea de memorizare a candidaților; iar pe de altă parte, va face ca în comisiunile examinătoare să intre și profesori, cari cunosc de mai înainte pe elevi, așa încât elementul de hazard, existent astăzi în acest examen, să fie înlăturat.

După părerea d-lui Costăchescu, procentul enorm de candidați căzuți la examenele de bacalaureat se datorește defectuoșităților învățământului secundar, așa cum e organizat astăzi, și în special insuficienții personalului didactic, prost salarizat.

— **Învățătorii** cari au fost excluși din învățământ pentru că nu s'au prezentat la examenele de definitivat a 3-a oară și cari pot face dovadă că această neprezentare s'a datorat boalei, ministerul instr. le-a acordat dreptul unui nou examen.

Pentru aceasta vor înainta cereri inspectoratelor școlare respective, însoțite de certificatele doveditoare că au fost bolnavi.

— **Examenele de înaintare** ale învățătorilor gradul II. se amână pentru ziua de 15 Apr. crt. pentru că nu s'au putut face și termiua inspecțiunile speciale.

— **Examenui de definitivat** s'a amânat din nou pe 20 Martie a. c.

— **Necrolog** Văd. Ana Gozman n. Chiș, soție de învățător, în 17 Februarie a. e. a decedat în vârstă de 78 ani după o boală grea și îndelungată. Inmormântarea a avut loc în 19 l. e. la locuința fiului său, Ioan Gozman, directorul școlii primare din loc. O deplâng numeroase rudenii.

Dzeu să o odihnească în pace!

— **Timbra rea cererilor.** Atragem atențiunea corpului didactic, că în urma modificării unora din articolele legii timbrului, toate petițiile adresate autorităților trebuie timbrate cu 10 Lei, în loc de 8, cât era până acum.

— **Gospodărie pentru stat.** Serviciul îmbunătățirii funciare din departamentul domeniilor predând moșia Spanțov de 2665 ha arabil, direcțiunei Fermelor din acelaș departament, a prezentat următorul inventar animal: 1 vacă și 2 tauri, 2 oi și 5 berbeci și 1 câne. Așa se gospodărește în țara noastră pentru stat. De altfel cazuri analoage se pot vedea și pe la noi. Apoi să te miri, că mergem ca racul?

Mg.

— **Locuințe pentru funcționari.** În Consiliul de Miniștri din 26 Februarie a. e. s'a luat în discuție chestiunea de construire de locuințe efbine pentru funcționarii Statului. Consiliul cercetând mai multe oferte ale unor case străine, cari se angajează chiar la începutul primăverii, să înceapă în mai multe părți din țară construcția de block-haus-uri.

Guvernul a însărcinat cu cercetarea acestor oferte pe dnii miniștri: Vaida, Madgearu și Răducanu, cari în timpul cel mai scurt urmează să refereze consiliului asupra acestor propuneri.

— **Fonofilmul.** Una dintre minunile secolului nostru este desigur filmul vorbitor. Acoastă invenție mult așteptată și realizată abia acum de către savantul dr. Lee de Forest, e în măsură să pue în uimire lumea întregă prin complicităția sistemului întrebuintat.

Intr'adevăr, această invenție nu se bazează nici pe plăci de patefon, sincronizate după rulaș și nici pe alte procedee asemănătoare, cari au dat fiasco. Ea se întemeiază pe razele de lumină fotografiate, transformate în unde sonore. În felul acesta concomitența tablourilor și a sunetului, armonizează totul într'o redare expresivă a vivacității.

— **Diferite cifre.** Pe toată suprafața pământului se vorbesc 2523 limbi, dintre cari în Europa 587, în Asia 396, în Africa 376 și în America cu Oceania 1264. Religioni sunt aproape 100. Numărul bărbaților pe suprafața pământului este aproape egal cu al femeilor. Copiii a patra parte mor înainte de anul al 7-lea al vârstei lor, iar jumătate din ei până la anul al 17-lea. La 1000 de oameni se află unul de 100 ani. La 100 oameni se află 6 de 60 ani și la 500 se află 2 de 80 ani. Pământul e locuit de un miliard și jumătate și mai bine de oameni.

PARTEA OFICIALĂ

In aceasta parte a revistei se vor publica toate ordonanțele și circularele autorităților școlare superioare. Datorința directorilor și a conducătorilor autorităților școlare subalterne este, ca îndată după primirea revistei, să le înregistreze și execute conștient, în cel mai scurt timp.

Revizoratul școlar al județului Sălaj.

No. 409—1929.

Aplicarea amenzilor școlare.

În baza ordinului On. Minister al Instr. cu No. 9450—1929 punem în vedere tuturor membrilor corpului didactic primar din județ, că amenzile școlare fiind un mijloc extrem de realizarea obligativității învățământului, ele nu trebuiesc întrebuițate decât atunci când toate celelalte mijloace posibile au fost încercate.

În consecință, fiecare învățător — înainte — de a cere amendarea părinților să încerce toate mijloacele pentru înduplecarea pe părinți să-și trimită copiii la școală.

Dacă totuși se ivește cazul să se pronunțe amenzile, direcțiunile școlare vor supraveghea cu cea mai mare rigoare ca acele să nu se mai încaseze după termenul expirat, rămânând rezonșabili în acest caz organele neglijențe pentru neîncasarea amenzilor la timp, căci nu se poate admite aglomerarea listelor și încasarea lor deodată pe mai multe luni. —

Zălau, la 20 Februarie 1929.

No. 506—1929.

Pedepse.

Onor. Inspectorat școlar cu ord. No. 244—1929 a aplicat pedepse amendă cu reținerea salariului pe 5 zile înv. Alex. Cosma din Chiniz, Gheorghe Hobjilă din Cristelec, Cornelia

Bud din Nadișul, Ioan Maghiar din Sanislău și Ioan Müller din Stremțiu pentru neexecutarea la timp a ordinelor cu privire la datele statistice școlare.

Zălau, la 7 Februarie 1929.

No. 511—1929.

Învățătorii cari sunt conducători de bănci populare pot lipsi dela cursuri în ziua când se face bilanțul.

În conformitate cu ordinul On. Inspectorat No. 573—1929 comunicăm în copie ordinul On. Minister No. 707—1929 spre știre.

«Vă facem cunoscut, că Ministerul în urma intervenției Casei Centrale a Băncilor Populare, a aprobat ca învățătorii cari sunt conducători de bănci populare să poată lipsi dela școală în zilele când se face închierea bilanțului băncii în cursul lunii Ianuarie și Februarie iar la reședințele cercurilor să se până la dispoziția organelor de control a băncilor o sală de clasă în timpul liber. — Veți aduce aceasta la cunoștința învățătorilor vizați prin acest ordin. p. Dir. Gen. ss. Formac.»

Zălau, la 1 Februarie 1929.

No. 698—1929.

Cererile pentru înscrierea la penzie.

Comunicăm în copie ordinul On. Inspectorat școlar No. 1214—1929 spre știre și conformare :

«Domnul Revizor, Avem onoare a Vă comunica ord. No. 10,474—1929 al Ministerului Instr. spre a-l comunica celor interesați :

«Domnule Inspector Șef, Casa Generală de penziuni ne aduce la cunoștință că-i s'a prezentat multe cazuri pentru revizuirea pensiunilor acordate membrilor corpului didactic sub motiv că nu se plătește penzia din ziua de când și-a dat dimise cel ce o prefinde. Pe viitor ca să se evite asemenea decăderi din drepturi, sunteți rugat să aduceți la cunoștința membrilor corpului didactic din regiunea Dvs., cari se găsesc dimisionați de bună voie din învățământ, ca față cu dispozițiunile legii generale de penziuni, trebuie să facă cerere de

penzionare către regionale respectivă a Casei Pensiilor, cu cel puțin 2 luni înainte de primirea demisiunii sau cel puțin să introducă cererea până la data demisiunii rămânând ca actele de pensionare să le producă și mai târziu după aceasta cerere, dacă n'a avut timp necesar să le depună odată cu cererea. Dir. Gen. ss., Indiscifrabil. — Inspector Șef. ss., A. Cosma. — Seful serviciului ss., A. P. Nicu.»

Zălau, la 22 Februarie 1929.

No. 722—1929.

Numire de inspector general.

Publicăm ordinul de mai jos spre știre și conformare.

Inspectoratul Regiunii II-a școlare Oradea No. 1243—1929 Domnule Revizor, Conform ord. Ministerului No. 15,158—1929 cu onoare Vă facem cunoscut, că dl. Gf. Costescu din București a fost repartizat inspector general primar al regiunea II Oradea la Timișoara și Jud. Argeș. Inspector Șef ss., A. Cosma. — Seful serviciului ss., A. P. Nicu.

Zălau, la 14 Febr. 1929.

No. 780—1929.

Rezultatul examenului învățătorilor minoritari.

Onor. Minister al Instrucțiunii cu ordinul No. 145,661—1928 a aprobat rezultatul examenului de limba română ținut în Cluj, în luna Septembrie 1928.

I. Au reușit la examen.

1. Francisc Török, Acâș.
2. Margareta Szabó, Andrid.
3. Rozalia Etelca Cupan, Berea.
4. Ileana Culcea, Berveni.
5. Ștefan Winkler, Cămin.
6. Alexandru Virăg, Cheșereu.
7. Elisabeta Szücs, Camăr.
8. Elena Horváth, Crasna.
9. Andrei Cernuș, Carei.
10. Alexandru Kelemen, Cheșereu.
11. Iulia Balogh, Dobrin-Sâncrai.
12. Rozalia Tarpai, Guruslău.

13. Wilhelm Preiss, Hodod.
14. Ileana Vaaly, Panic.
15. Ileana Müller, Petrești.
16. Dănilă Szabó, Sălacea.
17. Sora Analia Vary, Șimleul-Silvaniei.
18. Carolina Scrabatovici, Sanislău.
19. Ioan Kiss, Săuca,
20. Ludovic Ádám, Șimian.
21. Margareta Láng, Tășnad.
22. Ana Irșik, Tășnad.
23. Sarolta Șimon, Zălau.
24. Iosif Koncz, Zălau.

II. *Nou reușit la examen.*

1. Ileana Váci, Carastelec.
 2. Carol Cosma, Carastelec.
 3. Iosif Puskás, Doba-Mare.
 4. Iosif Forgó, Dioșod.
 5. Antoniu Pop, Guruslău.
 6. Francisc Hark, Mecențiu.
 7. Carolina Kovács, Otomani.
 8. Carol Berey, Santău.
 9. Martin Szende, Tiream.
 10. Mihail Nagy, Tășnad.
 11. Iosif Mancz, Foeni.
 12. Iacob Czumbel, Tiream.
 13. Iuliu Solomon, Verveghiu.
 14. Ghizela Derzsi, Zălau.
- Zălau, la 16. Februarie 1929.

No. 884—1929.

Repartizarea Dnilor inspectori generali primari.

On. Minister al Instr. prin decizia No. 16,580—1929. repartizează pe dnii Inspectori Generali Primari după cum urmează:

1. G. Costescu reg. VII Pitești, II Oradea, I. Tiimișoara.
2. I. Ghiață reg. VIII București, III Cluj și V. Brașov.
3. D. Schelarescu reg. XIII Iași și 1—2 Reg. Cernăuții.
4. P. Cumpănici reg. XV Chișinău și XI Galați.

5. Al. Gheorghiu reg. XII Bacău, VI, Craiova și 1—2 Cernăuțiu.

6. C. Mihailă reg. IX Buzău, X, Constanța și IV Sibiu. Zălau, la 22 Febr. 1929.

No. 886—1929.

Excludere din învățământ.

On. Minister a dispus cu ord. No. 9964—1929 ca fostul învățător suplinitor Fotache Iosub din comuna Pravila de sus Jud. Bălți să nu mai fie primit în învățământ, întrucât s'a făcut vinovat de excrocherii.

Zălau, la 20 Februarie 1929.

No. 1033—1929.

Pentru serviciul militar nu se acorda concediu.

În conformitate cu ordinul On. Minister No. 7587—1929 punem în vedere celor interesați că pentru serviciul militar nu se acordă concedii învățătorilor numiți în mod provizoriu.

Zălau, la 26 Febr. 1929.

No. 1111—1929.

Amânarea examenului de definitivat.

Comunicăm în copie ordinul On. Inspectorat No. 2135—1929. spre știre și conformare:

«Domnule Revizor, Avem onoare a Vă face cunoscut, că Ministerul fiind seamă, că lucrările premergătoare examenului de definitivat, nu au fost terminate până în prezent, iar de altă parte greutățile iernei împiedecând chemarea învățătorilor în centrele de examinare la 1 Martie a. c. a dispus cu ord. No. 24,427—1929. amânarea examenului de definitivat la 20 Martie a. c.

La aceasta dată se vor da numai probele scrise, urmând, ca restul examenului să se țină după sfintele sărbători ale Paștilor.

Totodată s'a mai dispus, ca învățătorii cari au fost excluși din învățământ, pe motivul neprezentării la examenul de definitivat, dacă își motivează absența cu certificat să fie

primiți și înscriși la acest examen pentru ultima oră. Binevoiji a face comunicările cuvenite. Inspector Șef, (ss) A. Cosma, Șeful Serviciului, (ss) Nicu.»

Zălau, la 2 Martie 1929.

No. 933—1929.

Reducerea ședințelor centrelor culturale la una pe lună

În conformitate cu ordinul Casei Școalelor și a Culturii Poporului No. 6402—1929, centrele culturale vor ține numai câte o ședință la lună amăsurat programului de mai jos :

1. *Ariniș* : Martie 10, Aprilie 14, Mai 5 și Iunie 2.
2. *Bădăciu* : Martie 24, Aprilie 28, Mai 26 și Iunie 16.
3. *Buciumi* : Martie 24, Aprilie 28, Mai 26 și Iunie 16.
4. *Cehul-Silvaniei* : Martie 24, Aprilie 28, Mai 26 și Iunie 16.
5. *Crasna* : Martie 10, Aprilie 14, Mai 5 și Iunie 2.
6. *Curitâu* : Martie 17, Aprilie 14, Mai 26 și Iunie 9.
7. *Dindești* : Martie 3, Aprilie 7, Mai 12 și Iunie 9.
8. *Gălpâia* : Martie 17, Aprilie 14, Mai 12 și Iunie 9.
9. *Halmoșd* : Martie 10, Aprilie 7, Mai 5 și Iunie 2.
10. *Hodod* : Martie 10, Aprilie 7, Mai 5 și Iunie 2.
11. *Jibou* : Martie 10, Aprilie 7, Mai 5 și Iunie 2.
12. *Moftinul-Mic* : Martie 24, Aprilie 28, Mai 26 și Iunie 16.
13. *Satu-Mic* : Martie 24, Aprilie 28, Mai 26 și Iunie 16.
14. *Supurul de jos* : Martie 3, Aprilie 7, Mai 12 și Iunie 9.
15. *Tășnad* : Martie 3, Aprilie 7, Mai 12 și Iunie 9.
16. *Tihău* : Martie 17, Aprilie 21, Mai 12 și Iunie 9.
17. *Vălcăul de jos* : Martie 3, Aprilie 7, Mai 12 și Iunie 16.
18. *Vășad* : Martie 17, Aprilie 21, Mai 26 și Iunie 23.

Zălau, la 27 Februarie 1929

I. Mango, rev. școlar.

Comitetul școlar al județului Sălaj

No. 700—1929.

Plata arenzilor după terenurile școlare

Comunicăm în copie ordinul Casei Școalelor, punând în vedere tuturor Comitetelor școlare să se conformeze dispozițiilor luate cu privire la achitarea arenzilor.

»România Ministerelor Instrucțiunii Casa Școalelor și a Culturii Poporului. No. 8256. — Domnule Președinte, Am constatat în nenumerate rânduri că nu se încasează la timp și adesea de loc, arenzile terenurilor școlare, fie că sunt arendate prin licitația, fie prin bună învoială. Pentru a remedia acest rău, de pe urma căruia foarte multe școli rurale nu-și pot satisface nevoile nici măcar strict necesare, Vă punem în vedere să dați Comitetelor școlare rurale din jud. Dvs. următoarele instrucțiuni.

1. La facerea ori cărui contract de arendare se va cere arendașului arenda pe o jumătate de an înainte, ori cine ar fi arendașul, particular sau învățător.

2. În contractul de arendare se va procedea că toate câșturile următoare se vor plăti cu 6 luni înainte.

3. Pentru o și mai bună garantare a încasării arenzilor îndată după semnarea contractului de arendă se va comunica percepătorului o copie după contract cu cererea de a debita pe arendaș, cu sumele prevăzute pentru fiecare cât și al urmări fără nici un fel de nouă intervenire a Comitetului.

4. Toate câșturile să fie plătite la percepător direct, *) iar nu la Comitet. p. Administrator, Gh. Ionescu. p. Director General, P. Constantinescu.»

Zălau, la 28 Februarie 1929.

No. 750—1929.

Comitetele școlare neglijente pentru neexecutarea ordinelor circulare Nr. 1770, —1841—1928.

Având în vedere, că comitetele școlare notate mai jos

*) Adică la Notar care este percepătorul Comitetului școlar. (Nota contab.)

n'au executat ordinele circulare publicată în «Șc. N.» No. 14—15—1928 și anume No. 1770—1928 pentru a raporta până la 20 Oct. 1928 despre achitarea cheltuelilor de întreținerea localurilor școlare și No. 1841—1928 pentru a înainta până la 1 Nov. 1928 rezultatul culturii câmpului de experiență din anul trecut și planul de cultură pentru anul viitor, deși au fost invitate în Nr.ii 18—19—20—1928 și 1—2—1929 ai revistei noastre să execute aceste dispoziții, până astăzi n'au satisfăcut.

Văzând aci neglijența Dlor secretari ai Comitetelor: *rugăm pe Dnii președinți personal să ne raporteze în termen de 3 zile, care e cauza că nu s'au executat aceste ordine.*

Ord. No. 1770—1928 Achitarea cheltuelilor de întreținerea localurilor școlare.

a) Aleuș, Andrid, Bicz, Bocșa, Boian-Plesca, Borla, Bodia, Cehul, Cheniz, Corni, Creaca, Criștelec, Derșida, Drighiu, Fizeșiu, Ferma-Clana, Ferma-Coruia, Ferma-Marna, Urmașii lui Vasile dr. Lucaciu, Gărdani, Ghenciu, Giorocuta, Hurez-Ponița, Iaz, Istrău, Lazuri, Mal, Halmoșd, Motiș, Păgaia, Pria, Resighea, Sârbi, Stârciu, Stremțiu, Tămășești, Tohat, Trestia, Var, Vălcăul de jos, Vălcăul de sus și Vicea.

Ord. No. 1841—1928 Cultura câmpului de experiență.

b) Aleuș, Andrid, Bicz, Becheni, Boian-Plesca, Bozna, Borza, Bodia, Câmpia, Chegea, Cheniz, Corni, Creaca, Drighiu, Dumuslău, Fizeș, Hereclean, Hurez-Ponița, Iaz, Lazuri, Leci-mir, Mal, Peceiu, Pir, Pirul-nou, Pișcolt, Plopiș, Pria, Sărvăzel, Sârbi, Săliște, Stârciu, Scărișoara-nouă, Subcetate, Șumal, Trestia, Uileacul-Silvaniei, Vașcapăuă și Vălcăul de sus.

Zălau, la 5 Martie 1929.

Prefect-Președinte,
(ss) **Dr. Alex. Aciu.**

Contabil,
(ss) **D. Mărgineanu.**